

Kde je vlastně americký Západ?

Tak tohle je Mount Robson nejvyšší hora kanadských Skalistých hor. Já vím, Ústav pro jazyk český Akademie věd se snaží prosazovat výraz “Skalnaté” hory, ale mě to pořád tak nějak nejde do pusy, říkám tedy po staru “Skalisté. Takže, Mount Robson, nejvyšší hora kanadských skalistých hor má vrchol ve výšce 3954 metrů a ani zdaleka se netyčí tak vysoko jako Mount Logan u hranic s Aljaškou, která je s 5 959 metry bezmála 6-ti tisícovkou. Ale to Mount Robson nic neubírá na kráse a fotogeničnosti, tedy pokud máte aspoň trochu štěstí, že tu horu uvidíte. Často bývá celé dny zahalená v mlze a oblacích. Pro mě je hlavně připomínkou toho, že když říkáme “americký Západ”, někdy tak trochu zapomínáme, že je Kanada taky v Americe a trpíme Spojeným státům, že si to slovo “Amerika” a “americký” přivlastňují, i když tvoří jen její část. A s tím, kde vlastně ten Západem je kde začíná a končí je to celé trochu ošemetné.

Na první pohled se to může zdát být naprosto jasné: kde jinde by měl být americký Západ než prostě na západě severoamerického kontinentu? Jenže “západ” je v tom původním významu směr a vždycky byl. Hranice, kde ten pravý Západ začíná a končí byla proto proměnlivá v čase, podle toho, kam se bílí osadníci dostali a usadili.

První Evropané, kteří se po několika generacích začali cítit Američany, se nejdřív usazovali jen na východním pobřeží a naprostá většina z nich žila na úzkém pruhu území širokém ne víc než pár desítek kilometrů od Atlantiku. Do konce 18. století začínala divočina v Apalačském pohoří a Západ, pro který se vžil také termín „Frontier“ (česky Hranice) začínal tedy prakticky za humny od velkých měst jako Boston, New York nebo Filadelfie. Ještě v první polovině 19. století byl americký Západ na východní straně Mississippi ve státech jako Kentucky, Tennessee, Ohio nebo Indiana, které se dnes označují za Středozápad nebo Jih, ale rozhodně ne za Západ v tom smyslu, jak ho většina Američanů chápe dnes. Hranice se tak postupem času posouvala a ani lidé, kteří se dějinami Západu profesionálně zabývají teď v 21. století, nejsou tak úplně jednotní v tom, o kterém území je vlastně řeč.

Historikové Robert V. Hine a John Mack Faragher napsali v roce 2000 společně knihu Hranice, zkrácené dějiny amerického Západu, která je dodnes základní učebnicí studentů dějin na mnoha amerických univerzitách. Zmiňují v ní průzkum provedený mezi historiky, spisovateli a editory důležitých médií v regionu v devadesátých letech minulého století. Asi polovina z nich měla za to, že Západ začíná na západním břehu řeky Mississippi a Missouri. Jiní byli přesvědčení, že je to až na začátku velkých plání nebo spíš na východním podhůří Skalistých hor.

Většina se na první pohled logicky shodla na tom, že Západ končí až na pobřeží Tichého oceánu. Ale značný počet z nich upozornil na to, že se státy na pacifickém pobřeží nedají považovat v historickém smyslu za Západ. Jeden z nich, významný akademik Robert G. Ahearn například poznamenal, že by Kalifornii na Západ nepustil, ani kdyby ho k tomu nutili pod pohrůžkou násilí. Ptáte se proč? Odlišnost Kalifornie, Oregonu a státu Washington a uvažování jejich obyvatel je znát například v tom, že hlasovali od roku 1992 vždycky pro demokratické kandidáty na prezidenta. Další západní státy Wyoming, Montana, Idaho, Utah a Arizona pro republikány. Proto můžou konzervativci tvrdit, že Západ je jejich voličskou baštou, i když ve městech na pobřeží jako je Seattle, Portland nebo San Francisco například pro takového Donalda Trumpa hlasovalo jen naprosto mizivé procento lidí. Lidé na pacifickém pobřeží uvažují prostě v drtivé většině jinak, vyznávají výrazně jiné hodnoty, než kovbojové a rančeři v horských státech Západu dál ve vnitrozemí.

A pak je tady ještě jeden zeměpisný úhel pohledu. Pro evropské osadníky putující z od Atlantiku na Západ bylo jasné aspoň směřování jejich osídlení. Jenže ten dnešní Západ osídlovali také Hispánci přicházející z Mexika, pro které by to tedy byla spíše oblast „Divokého Severu“, než Západu. A nezanedbatelnou část prvních bělošských obyvatel tvořili na Západě kanadští Métisové, míšenci obvykle francouzských otců a domorodých matek. Pro ně to bylo pro změnu osídlování Jihu. Pro Číňany a jiné asijské přistěhovalce kteří sem masově začali mířit v druhé polovině 19. století to znamenalo cestu na Východ.

Tohle proměnlivé a pro násince nejednoznačné teritoriální vymezení toho, co byl a je americký Západ, se může zdát trochu matoucí.

Historii a identitu téhle části Ameriky to na první pohled komplikuje, ale také ji činí ještě zajímavější. Nese v sobě totiž skrytý jednotící smysl, který pomáhá většině Američanů, aby se s myšlenkou a legendami Západu ztotožnili. Protože v jejich obrovské zemi, bylo vlastně každé území kdysi tím pravým a mýtickým „Západem“.

Ten skutečný, zeměpisný, americký Západ nicméně dneska zcela neoddiskutovatelně zůstává na tom obrovském kusu země mezi Skalistými horami a Pacifikem. A já doufám, že Vám na fotografiích aspoň trochu přiblížím magii, kterou pro mě ta krajina a obloha, hory a lesy, oceán i pouště, pořád mají.